

Oppiaineen nimi: Elämänkatsomustieto**T1**

3. Oppilas harjoittelee havaitsemaan ja pohtimaan eettisiä kysymyksiä arjen tilanteissa.
4. Oppilas harjaantuu eettisten kysymysten pohtimisessa ja harjoittelee niiden soveltamista arjessa.
5. Oppilas tutustuu muutamiin keskeisiin etiikan käsitteisiin ja harjoittelee niiden havaitsemista arkielämässä.
6. Oppilas harjoittelee eettisten ajattelun taitojen soveltamista. **Oppilas ymmärtää etiikan keskeisiä käsitteitä ja periaatteita.**

Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet Oppilas harjaantuu eettisen ajattelun taidoissa. Hän osaa soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa ja valinnoissa.

3. Oppilas harjoittelee erilaisten näkökulmien tunnistamista ja niiden avointa kohtaamista.
4. Oppilas harjaantuu erilaisten väitteiden tunnistamisessa sekä niiden perustelujen havaitsemisessa.
5. Oppilas harjoittelee erilaisten väitteiden ja perustelujen havaitsemista keskusteluissa ja **teksteissä.**
6. **Oppilas löytää keskustelusta ja tekstistä väitteitä sekä pohtii perustelujen asiaankuuluvuutta.**

Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet Oppilas oppii havaitsemaan väitteitä ja tunnistamaan sekä arvioimaan niiden perusteluita.

T3

3. **Oppilas havaitsee ohjatusti arkielämän syy-seuraussuhteita.**
4. **Oppilas harjoittelee huomaamaan asioiden välisiä suhteita erilaisissa käytännön tilanteissa.**
5. **Oppilas osaa tehdä havaintoja asioiden välisistä suhteista ja virheellisestä päättelystä.**
6. **Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja tunnistaa virheellistä päättelyä. Oppilas kehittyi ajattelun taidoissa.**

Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet Oppilas oivaltaa asioiden välisiä suhteita, tunnistaa virheellistä päättelyä sekä kehittyi ajattelun taidoissa.

T4

3. Oppilas harjoittelee omasta toiminnasta vastuun ottamista ja toisten huomioimista omassa elämämpiirissään.
4. Oppilas vahvistaa oman vastuuntunnon kehittymistä toimiessa toisten kanssa sekä luonnossa.
5. Oppilas harjoittelee arvioimaan oman toimintansa oikeudenmukaisuutta suhteessa toisiin ihmisiin ja ympäristöön.
6. Oppilas tietää, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen. Oppilas osaa **kuvailla**, miten vastuun ottaminen näkyy omassa toiminnassa.

Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Oppilas osaa kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta.
T5	
3.	Oppilas tutustuu suomalaiseen kulttuuriperintöön sekä harjoittelee havainnoimaan lähiympäristönsä kulttuurista moninaisuutta.
4.	Oppilas syventää suomalaisen kulttuuriperinnön tuntemustaan ja harjaantuu havainnoimaan lähiympäristönsä kulttuurista moninaisuutta.
5.	Oppilas tutustuu eurooppalaiseen kulttuuriperintöön ja oppii hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.
6.	Oppilas tutustuu maailman kulttuuriperintöön ja osaa antaa esimerkkejä kulttuurisesta moninaisuudesta.
Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Oppilas tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottaa kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.
T6	
3.	Oppilaan katsomuksellinen ja kulttuurinen yleissivistys rakentuu suhteessa lukuvuonna käsiteltäviin sisältöihin. Oppilas tutustuu ohjatusti katsomusten ja kulttuurien peruspiirteisiin.
4.	Oppilaan katsomuksellinen ja kulttuurinen yleissivistys rakentuu suhteessa lukuvuonna käsiteltäviin sisältöihin. Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin.
5.	Oppilaan katsomuksellinen ja kulttuurinen yleissivistys rakentuu suhteessa lukuvuonna käsiteltäviin sisältöihin. Oppilas osaa nimetä joitakin katsomukseen tai kulttuuriin liittyviä piirteitä. Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksellisen käsitteen.
6.	Oppilaan katsomuksellinen ja kulttuurinen yleissivistys rakentuu suhteessa lukuvuonna käsiteltäviin sisältöihin. Oppilas osaa nimetä jonkin katsomuksen tai kulttuurin ja kertoa siitä katsomuksellisten käsitteiden avulla.
Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Oppilas tunnistaa katsomusten ja kulttuurien peruspiirteitä sekä tunnistaa ja käyttää katsomuksellisia käsitteitä.
T7	
3.	Oppilas harjoittelee ohjatusti oman katsomuksellisen opiskelun suunnittelua ja arviointia.
4.	Oppilas harjoittelee tunnistamaan osaamistaan ja asettaa ohjatusti ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen.
5.	Oppilas tunnistaa osaamistaan ja asettaa ainakin yhden tavoitteen omalle katsomukselliselle oppimiselleen. Oppilas suunnittelee ja arvioi ohjatusti opiskeluaan.
6.	Oppilas osaa asettaa katsomukselliseen oppimiseensa liittyviä itselleen sopivia tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista.

Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Oppilas havainnoi omaa katsomuksellista osaamistaan ja asettaa sen pohjalta tavoitteita sekä arvioi katsomuksellista oppimistaan.
T8	
3.	Oppilas harjoittelee ohjatusti ilmaisemaan katsomustaan. Oppilas harjoittelee ohjatusti toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa.
4.	Oppilas harjaantuu ilmaisemaan katsomustaan. Oppilas harjaantuu toimimaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
5.	Oppilas tuo ohjatusti esille omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään. Oppilas toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa asiallisesti.
6.	Oppilas ilmaisee omia katsomuksellisia kannanottojaan tai identiteettiään rakentavasti. Oppilas toimii positiivisessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Oppilas ilmaisee katsomustaan ja toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenenä.
T9	
3.	Oppilas tutustuu ohjatusti joihinkin YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksessa mainittuihin oikeuksiin.
4.	Oppilas perehtyy joihinkin YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksessa mainittuihin oikeuksiin ja niihin sisältyvään eettiseen ajatteluun. Oppilas osaa kuvailla ohjatusti yhden keskeisen lapsen oikeuden.
5.	Oppilas tietää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa ihmisoikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen. Oppilas tietää, että on olemassa lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä yhden keskeisen.
6.	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet. Oppilas tietää, että on olemassa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, ja osaa kuvailla siitä kaksi ihmisoikeutta. Oppilas tietää, että on olemassa monia lapsen oikeuksia, ja osaa kuvailla niistä kaksi.
Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Oppilas ymmärtää käsitteen ihmisoikeudet sekä tietää, mikä on YK:n ihmisoikeuksien julistus ja millaisia oikeuksia lapsilla on.
T10	
3.	Oppilas tutustuu ohjatusti kestävän kehityksen tavoitteisiin. Oppilas harjoittelee vastuullista toimintaa lähiympäristössään.
4.	Oppilas tutustuu kestävän kehityksen tavoitteisiin. Oppilas osaa kuvailla joitakin tapoja toimia vastuullisesti lähiympäristössään.
5.	Oppilas osaa kuvailla jonkun kestävän kehityksen tavoitteen. Oppilas osaa kuvailla joitakin tapoja toimia vastuullisesti lähiympäristössään.

6.	Oppilas tietää, että kestävän kehityksen tavoitteita on erilaisia, ja osaa kuvailla ja perustella niistä kaksi. Oppilas osaa antaa esimerkkejä oman toiminnan vastuullisuudesta.
Valtakunnallinen opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Oppilas tietää, että on olemassa kansainvälisesti sovittuja kestävän kehityksen tavoitteita. Hän osaa toimia omassa lähiympäristössään vastuullisesti.